

– שיעור –
רל"ה | **מדור
אמונה
ובטחון**

מתוך קונטרס 'הבינוני' המלא

הבינוני

ואחיה

חיים של אמונה ובטחון

שיעורי הרב **שמעון שפיצער** שליט"א | פרשת **שמיני** תשפ"ד

כוחה של בטחון שהקב"ה יסייע ברוחניות

ולא הצליח, יאמין שהפעם יצליח וימצא את הדרך. הן לגבי סור מרע שיצליח להתגבר על ההרגלים הפסולים, והן לגבי עשה טוב, שיצליח להחזיק לאורך זמן בהרגלים הראויים. זהו בטחון ברוחניות.

דעת הוא חיבור וצריך להשתמש עם הדעת באופן הראוי

כידוע ש'דעת' הוא 'חיבור', וזה מה שמחבר את האדם להקב"ה יותר מכל דבר אחר. וכיוון שכך על האדם לדעת להשתמש עם הדעת באופן הראוי. כי לפעמים היצה"ר מפתה את האדם להשתמש עם הדעת שלא כראוי, אלא עם דעת שמקורה בקליפה, דעת של ארור המן, והיינו הפקחות שגוזלת ממנו את התמימות ואומרת לו: "לו היית צעיר ותמים היית מאמין שאתה יכול להשתנות ולקחת את עצמך בידיים... אבל היות שכבר גדלת והיית לאיש אתה כבר חכם ומכיר את המציאות, ורואה את הדברים במבט רחב יותר, הרי אתה יודע היטב שכבר ניסית אלפי פעמים ונכשלת, למה לך לנסות שוב ושוב?". זהו דעת שמקורה בקליפת עמלק אשר מקררת את האדם. ולכן זקוק האדם לתשובה ניצחת לכל השאלות,

על האדם לבטוח בהקב"ה שיסייע לו בענייניו הרוחניים

בימים שמחים ומאירים אלה שבהם אנו נמצאים, פורצת השתוקקותו של היהודי להקב"ה מן הנעלם אל הגילוי, ורוצה לעלות ולהתעלות. ומה שעלול לגזול מן האדם את שמחתו, הוא הדאגה על מצבו הרוחני, וכשרואה את מצבו ומה שעליו לתקן הרי זה פוגם בשמחתו.

ועל כך אנו מצווים במצווה דאורייתא, לבטוח בהקב"ה שיעזור לו ברוחניות. וזהו אחד מהיסודות הנחוצים שצריכים לשנן תמיד, ובפרט כשאדם רוצה באמת להתקרב אל ה', עליו לבטוח בהקב"ה שיתן לו את הכח את השכל ואת הסיוע שיצליח לעלות במדרגת היראה, ושיצליח גם באותם מקומות שנפשו ובאותם חלקים שעדיין זקוק לתקנם.

ב'תפארת שלמה' (סוף פרשת תולדות) מביא מהזוה"ק (שם) שהאדם מחוייב לבטוח בהקב"ה שיתן לו את הכח ואת המהלך, ולמרות שכרגע אינו יודע אפילו איך להתחיל, וכיצד לעלות שלב אחר שלב בצורה הנכונה, עליו להאמין שהקב"ה יתן לו דעת וילמד אותו. ואפילו אם יש לו הרגלים פסולים וכבר ניסה אלף פעמים להתנתק מהם

הבהרה: היות שקריאת מאמר זה דורש יישוב הדעת ורוחב לב, אי לכך אין כמעט שום תועלת לקראו למקוטעין במהלך התפילה וכדו', וד"ל.

גליון זה נתרם ע"י ידידינו החפכל"ש

**לזכות התורם
ובני משפחתו**

גליון זה נתרם ע"י ידידינו

ר' ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה חיה שיחי'
וזו' **חווה גיטל בת אסתר פרל תחי'**
לזכותם ולהצלחתם

יזכו לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה ולרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ויזכו הם ומשפחתם להבין ללמוד ולשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת

סוחב ככה את היום, והכל היה נראה נפלא". אך הקב"ה יודע שיש כאן משהו הרבה יותר עמוק שגורם לו לקום באיחור, וזהו חסרון החיות שלו. הנפש שלו רדומה והיא זו שמשפיעה גם על הגוף. ולכן כבר כשהוא עולה על יצועו, הוא עושה את זה בכבודות, וכשמגיע הבוקר, אינו רואה כל סיבה לקום מהמיטה.

עכ"פ על זה צריך להיות בנוי בטחון האדם בענייני רוחניות, שהוא מאמין שהקב"ה שהוא מקור הרחמנות והוא טוב ומטיב ורחמן ויודע מה טוב לו, וכמה חשוב לו להתקדם בהם, בוודאי יעזור לו".

ובנוסף לכך למדנו שהקב"ה מטיב ומרחם אף על מי שאינו ראוי, למרות שמצד הדין צריך היה להזניחו, וזהו גם אחד מהיסודות שהאדם צריך להאמין בהם. אחרת, הוא ייתקע ללא הרף.

ידוע שהיום שלמחרת פורים אינו יום קל. לפעמים זה עובר תוך שעות ספורות, ולפעמים זה נמשך יותר מזה. והנה כשאדם רואה את עצמו שוב בתוך הבעיות שלו כשרגליו על הקרקע או בתוך הקרקע... ומגלה שהבעיות וההרגלים וכל מה שהוא מתמודד אתם נותרו בדיוק כפי שהיו, הגם שהיה כל-כך שמח בפורים, זה עלול לשבור את רוחו, כשרואה שהוא ממשיך להתבוסס באותם בעיות.

אך כשמתחזק בבטחון בה' וחושב לעצמו: הקב"ה יעזור לי, וללא ספק יתן לי את הכוחות, ויוביל אותי למקום שבו אני צריך להיות, יוכל להישאר בשמחה. ועל האדם לדעת שהוא יכול לסמוך על זה במאה אחוז, שהרי זה בנוי על מדת רחמנותו של הקב"ה ועל הטבתו ועל כך שהוא רחום וחנון ועל כך שהוא יודע מה שהאדם צריך ושאינו דבר יותר חשוב לאדם מאשר לתקן את החסרונות ברוחניות.

להתבונן בכל הטובות שעשה הקב"ה עם האדם מעודו מסייע לביטחון ברוחניות

והנה אחד מהדברים שיכולים לסייע לו לאדם להגיע אל הבטחון בענייני רוחניות, הוא להתבונן בטובות שהקב"ה עשה עמו, בדומה לבטחון בענייני גשמיות. כשהוא מתבונן בעברו, ורואה איך שהקב"ה הוביל אותו ממקום למקום והעבירו בכל מ"ב המסעות, הוא מתמלא בשמחה ואומר: "כפי שעזר לי עד עתה, כן יעזור לי גם הלאה". וכנסח שאומרים בברכת המזון: "תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד". וכן ידוע שהרבי ר' בונים מפרשיסחא זיע"א אמר על משקל שאומרים בסליחות: "מי שענה לבונים, הוא יענה לבונים". נתכוון

הקושיות, הפירכות והספיקות שהסטרא אחרא מכניס לו במוחו ואשר גוזלים ממנו את הבטחון בה'. שהרי הבטחון הינו חיוב דאורייתא, מהחזקים ביותר הקיימים ביסודות הדת, ובטחון ברוחניות הוא הבטחון הנחוץ ביותר לאדם. כמבואר שם בזוה"ק וכפי שהתפארת שלמה מרחיב בדבריו שהבטחון הנחוץ ביותר לאדם הוא בענייני רוחניות. ובכן, אם האדם מסתפק אם יצליח בכך, ואף יש לו הסברים שונים מדוע לא יצליח, נחשב לו הדבר לעוון. ואכן, יש לנו ללמוד ולהבין, איך באמת יידע האדם שהקב"ה יעזור לו? אולי דווקא ייכשל שוב?

הקב"ה יודע בדיוק באיזה ענין ברוחניות זקוק האדם לעזר ולסיוע

הנה יש להתבונן איך נבנה הבטחון אצל האדם בתחילת דרכו כשהוא עדיין בתחילת דרכו בענין הבטחון? על סמך מה הוא בטוח שהקב"ה יעזור לו? אומר רבינו ה'חובות הלבבות' שבנוסף לזה שהקב"ה מנהל את העולם ואת כל אשר בו, הוא גם טוב ומטיב ומרחם על כל אדם, ועל כל נברא, שהרי הקב"ה הוא מקור הרחמנות. וכשיש לאדם קשיים רוחניים, הלא הוא שרוי במצוקה הקשה ביותר, וזקוק יותר מכל לרחמנות, ואם כן בוודאי הקב"ה מרחם עליו. זו תהיה מסקנת האדם המאמין שאם הקב"ה מרחם על השרוי במצוקה, בוודאי שהוא מרחם על מי ששרוי במצוקה רוחנית, וללא ספק יעזור לו ויחלצנו מן המצוקה.

על האדם להאמין שהקב"ה הוא טוב ומטיב ורחמן ויודע מה טוב לו

יותר מזה, בפרק ראשון משער הבטחון אומר רבינו וז"ל: "ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו כפי יכלתו ודעתו במה שמפיק טובתו" שהקב"ה הוא היחיד שיודע בדיוק רב מה טוב לו לאדם, וכשמדברים על רוחניות, הלא זה כולל גם איזה ענין ברוחניות נחוץ לו להתקדם בו כעת. שאם יש לאדם כמה דברים ברוחניות שצריכים תיקון, ולפעמים נדמה לו שענין פלוני הוא הנחוץ ביותר. כי כך עלה בליבו בעת הריקודים בפורים כשלתע השתוקק לתקן ענין מסויים... אך יתכן מאוד שהקב"ה יודע שיש ענין אחר רוחני שיותר נחוץ לו לאדם זה ולא עלה כלל בדעתו, כי בהיותו בשר ודם, אינו יכול לראות את כל התמונה ואינו מכיר כל דבר בשורשו. והוא רואה רק את התוצאות שלפניו, אך לא את המתחולל בשורש הדברים.

דוגמא לדבר: כשאדם מחליט שהוא מאוד רוצה לקום מוקדם, ואומר: "לו הייתי מצליח לקום מוקדם, לא הייתי

לומר: "מי שעזר לי עד כה, הוא יוסיף ויעזור לי".

על האדם לומר לעצמו: הקב"ה עזר לי ברוחניות בדרך נס, בכמה תחומים. הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה. הוא החזיק בידי והביא אותי למקום טוב, ונתן לי אבא שעזר לי ברוחניות, ונתן לי רב שעזר לי ברוחניות, וכן נתן לנו אלפי דברים ואנשים שעזרו לי ברוחניות, מלמד בכיתה א', מלמד בכיתה ב', מלמד בכיתה ג', וכן הלאה, ואם כן אני בטוח שיוסיף ויעזור לי להתקדם ולהצליח. וככל שאוסיף להאמין ולזכור זאת, אגרום לכך שהקב"ה יתן לי את העצות ואת הדעת מה לעשות ואיך לעשות.

רבינו יונה בפירושו על ספר משלי (ג, כו) מביא פסוק מספר ישעיה (נא, יג) שם הנביא מוכיח את ישראל ואומר: "ותשכח ה' עושך". ה' עושך' פירושו ה' שברא אותך. אך יש לזה פירוש נוסף: ה' שתיקן אותך. כמו שפירש האור החיים הק' את הפסוק 'לעשות את השבת', שבני ישראל מחוייבים לתקן את השבת. וכן פירש ה'דברי יחזקאל' משינאווא זיע"א את הפסוק 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפין ובלבבך לעשותו': אע"פ שחטאת, קרוב אליך הדבר מאוד לתקנו. ושוב אל לשון הפסוק: "ותשכח ה' עושך נוטה שמים ויוסד ארץ ותפחד תמיד כל היום מפני חמת המציק כאשר כונן להשחית ואיה חמת המציק", פירוש: איה חמת המציק של אתמול? הן אני הוא זה שהצלת אותך ממנו, ואם כן מדוע אתה ממשיך לפחד?

כותב שם רבינו יונה בלשונו: "היה לך להעלות על לבך כי גם פעמים רבות מצאוך כזאת וזרח אור ישועת השית'ת ונפלאותיו ואיה חמתו". האדם מצווה לזכור את היסוד שהקב"ה בוודאי יעזור לו על-ידי שיתבונן בעברו. וכאמור, בנוגע לרוחניות זה נחוץ ביותר. והאמת שאפילו אם לא היה מתבונן בעברו, היה יכול להבין על פי חשבון שהקב"ה יעזור לו, כי טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו וקרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, ובוודאי יעזור לו. אבל אם האדם עדיין לא חווה את זה על עצמו, זה עדיין לא משכנע אותו מספיק. על כן מצווה האדם להרגיש את הידיעה הזאת, וזאת על-ידי שיתבונן בעברו ויראה שהמושג כבר קיים אצלו. ואין לו צורך רק לצייר זאת בעיני רוחו, אלא להיזכר במה שאכן קרה לו בחוש.

גם ברוחניות וגם כשהאדם אינו ראוי לכך יבטח בהקב"ה שייסייע לו

אנו רגילים להשתמש במהלך זה בגשמיות. כגון מה שרבינו ה'חובות הלבבות' אומר שעל האדם להתבונן

ולראות איך הקב"ה עזר לו בעודו במעי אמו ושזימן לו את מזונו מיד כשנולד. כשהאדם מתבונן בזה, הרי הוא אומר: "בוודאי, כך זה הולך, שהרי הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו". אבל כשמגיע לרוחניות לפעמים מתעוררים ספיקות בלב, עד שאדם יכול לומר: "אני מבין שהקב"ה יעזור לי, אבל רק אם אקח את עצמי בידיים ורק אם אעלה לשמים", וכך הוא נמשך לתוך הטעות שהוא צריך לעשותו בכוחות עצמו. אמת נכון הדבר שהאדם צריך לבוא ליטהר, אבל עלינו לדעת שגם את זה הקב"ה עושה. ודוחק את האדם שיוכרח לבוא ליטהר. זהו הא"ב של אמונה ובטחון ברוחניות, להאמין שהקב"ה יביאנו אל המצב שיעזור בו את הרצון הנכון, ויתן לו את הסיוע ויראה לו איך לטפס על הסולם שלב אחרי שלב".

אבל כשעולים לו מחשבות כגון: "אולי חטאתי יותר מדי ואיני ראוי יותר?". על זה אומרים לו: "תתבונן בעבר שלך". עבור כל אותם ספיקות שעולים בלב האדם בנוגע לרוחניות, יש לו לאדם להשתמש במהלך האמור, ויאמר לעצמו: "האם כשהקב"ה עזר לי כל-כך הרבה? זה באמת הגיע לי?! הייתי ראוי לזה?! האם הייתי אז כ"כ דבוק לבוא עד שאמר לי: זה מגיע לך?! לא, אבל הקב"ה ריחם עלי למרות שזה לא הגיע לי, כי אהבתו של הקב"ה לבני ישראל אינה תלויה בדבר. ולא רק סיוע בעלמא לצאת ידי חובה, אלא בכל-כך הרבה אופנים ובכל-כך הרבה פינות בלב, ואם כן מדוע לא אאמין שגם כעת יעזור לי?".

הקב"ה ברא חיסרון בעולם ע"מ שהאדם ימלא את החיסרון ועי"ז יגביר את האור

אחד מיסודות הבריאה שקשור בקשר הדוק לסוגיות האמונה והבטחון הוא, שהקב"ה ברא חסרון, כמו שנאמר (ישעיהו מה, ז): "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע", ורצונו יתברך שהאדם ימלא את מקום החסרון ויאיר שם אור באתערותא דלתתא (ראה לדוגמא ב'דעת תבנות' לרמח"ל זצוק"ל פרק צו). כי אחד מהזמנים שמסייעים לו לאדם להגביר את האמונה והבטחון בלבו הוא כשחסר לו דבר מה, כגון כשיש לו יסורים גדולים או קטנים ועליו לבחור את המחשבות הנכונות, ובמקום להתמרמר, עליו להזכיר לעצמו שזה לטובתו, וכן הוא צריך לדעת איך להתפלל ומה להתפלל, וכך הוא מתעלה בכל ענפי האמונה והבטחון.

זהו גם הפירוש בנוסח הברכה "בורא נפשות רבות וחסרונם", הקב"ה ברא את האדם עם חסרונות, כדי שהאדם יצטרך לעבוד ולהתרגל לחשוב את המחשבות הנכונות ועל-ידי זה להביא שפע לעולם, ואז תהיה

היהודי שהיו לו קשרים למעלה

סיפר לי יהודי מה שעבר עליו בחורף הזה. ליהודי זה היתה הכנסה קבועה של שלוש וחצי אלף שקל מדי חודש בחודשו מדירה קטנה שהוא משכיר, וההכנסה עזרה לו מאוד. והנה לפני הימים הנוראים של תשפ"ד, פנה אליו השוכר והודיע לו שתוך תקופה קצרה הוא עוזב את הדירה ושוכר דירה אחרת שיותר מתאימה לו, שכרגע היא עדיין בבניה. ברגע הראשון הוא נבהל, כי זה היה אחרי תקופה ארוכה שלא היה צריך לחפש שוכרים, וחשב לעצמו איך יתחיל עכשיו לחפש שוכר? ומי אומר שימצא מישהו כלבבו? אבל מיד התחזק ואמר: "ה' גדול ובוודאי יעזור לי". והחליט שבכל פעם שיעלה הדאגה בלבו מה יהיה, אזי במקום להישאב אליה ולעשות מעשי שטות, יאמר לעצמו: "הקב"ה מנהל את העולם ובוודאי יעזור לי ויעשה את הטוב ביותר עבורי".

מספר לי היהודי שהקב"ה סיבב כך שמדי יום בדרכו מביתו לבית הכנסת, יצטרך לעבור ליד הבית החדש הנבנה לצורך השוכר, כך שהיתה לו הזדמנות נפלאה לחזור שוב ושוב על מחשבות הבטחון כל יום בלכתו ובשובו. ובכל פעם שהתעורר בלבו הצער התחזק ואמר: "זה בסדר, זה נפלא, הקב"ה יודע בדיוק מה אני צריך והוא רק מטיב עמדי".

מה עשה הקב"ה? כידוע, אחרי האסון שפקד את עמנו ביום שמחת תורה, נסגרו השערים לפועלים הערבים, ומאז נעצרו באחת הבניה בכל הדירות, ואף באותה דירה, והנה הגיע אליו השוכר והודיע לו שהתוכנית משתנית וכפי הנראה יישאר לגור בדירתו השכורה עוד תקופה, כי כרגע אין פועלים לסיים את בניית הדירה החדשה. הוא הודה לה' ונגולה האבן מלבו.

כעבור ששה שבועות, בעודו חוזר מהתפילה בבית הכנסת, והנה הוא רואה שוב פועלים עובדים בדירה במלוא המרץ. הדאגה מיד חזרה והתעוררה בלבו, ומיד חזר אל תלמודו - "הקב"ה יודע מה הוא עושה וזהו הטוב ביותר בשבילי". כעבור שבוע שבועיים ניגש אליו השוכר ואמר לו כך: "אמור נא! יש לך קשרים למעלה בשמים?!". ומיד הסביר לו: "נודע לי שבעל הדירה החליט, בטעות או שלא בטעות, להשכיר את הדירה למישהו אחר... אינני הולך לשום מקום, אני נשאר אצלך בדירה".

אמר לי היהודי שהחזוק שהוא קיבל מזה, לא היה

רק מכך שראה שסדר לימודו הועיל לו, ולא רק מזה שראה איך הקב"ה מטיב עמו, אלא גם מהביטוי שהשוכר השתמש בו - "אמור נא! יש לך קשרים למעלה?!". הוא הרגיש שמשמים הכניסו את המילים האלה בפיו של השוכר כדי להראות לו **עד כמה הקב"ה אוהב אותו ומקיים לו את הבטחתו והבוטח בה' חסד יסובבנו.**

החיסרון גורם שהשפע שיש בעולם יהפוך לשפע רוחני יותר

ולענייננו, אחד מהדברים שהסיפור מלמד אותנו הוא מה תכניתו של הקב"ה. הקב"ה בורא חסרון, וכביכול הוא מכריח את עצמו לכך, שהרי הוא טוב ומטיב ורחמיו על כל מעשיו, וכמו שהגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה אומר: שכשיהודי מחתן את בתו ונקלע לידו סכום של מאה אלף דולר עבור ההוצאות, אין זה בגדר נס, שהרי זהו סדר העולם שכל אחד מקבל את כל צרכיו בכל עת. אך כשיהודי זקוק לחמישים שקלים כדי לקנות דבר מה ואין לו, זהו נס. איך יתכן שחסר לו? הרי כל הכסף שבעולם שייך להקב"ה והיהודי הוא בנו יחידו, ולמה שלא יתן לו? אך מה? יש ניסים. הקב"ה בכוחו הגדול בורא חסרון. כי הוא רוצה שהאדם יכניס אור על-ידי סדר הלימוד שלו.

זה מה שראינו בסיפור הנ"ל. הקב"ה רצה שיהודי זה ימשיך את פרנסתו ממקור הטוב וכביכול אמר כך: "בני זה מקבל כל חודש שלוש וחצי אלף שקל, אך כעת הגיע הזמן להפך את השפע לשפע יותר רוחני. אעשה לו נס, אסבב הדברים שהשוכר יחשוב שהוא הולך לקבל דירה יותר טובה". שהרי גם מראש היה ברור שהשוכר לא יקבל את הדירה השניה, אבל הקב"ה גלגל כך כדי שהמשכיר יקבל כסף יותר רוחני. וע"מ שזה יצלח, סיבב הקב"ה שהדירה תהיה על אם הדרך המובילה מביתו של המשכיר לבית הכנסת, כדי שייזכר כל יום ויצטרך ללמוד כסדר לימודו.

ויותר מזה, שלימד מראש את המשכיר את המחשבות הנכונות (אם על-ידי שהראה לו בספר, אם על-ידי שהשמיע לו איזו דרשה, אם על-ידי מצוה גוררת מצוה) והקדים רפואה למכה, כדי שבבוא עת נסיון, יעלה ולא ירד. כי אלמלא כן, היה הלה הולך לאיבוד ושמה היה מסתכסך עם השוכר או הולך ומתמרמר או מוזיל אלפי שקלים בשביל לפרסם שיש לו דירה להשכרה, ואחרי שהיה מוצא סוף סוף שוכר חדש, היה השוכר הראשון מגיע ואומר: "בסוף אין לי לאן לעבור ואני נשאר כאן", והיו באים שלשתם לידי סכסוך ונכנסים ויוצאים בבית דין במשך שנה שלימה... הקב"ה ריחם עליו ולכן הקדים לו רפואה למכה ואמר לו: "מעתי

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. שכל פעם שיעלה בלבו הצער. יאמר בלבו: "הקב"ה יתן לי את הכוח, את העצה, את השכל, ואת הסייע, לחלצני מכאן. איני יודע איך, אבל ברור לי שיעזור לי".

ישאל האדם: "אולי לא? הרי חטאתי כל-כך הרבה ולא מגיע לי". יוצאת בת קול מן השמים ואומרת לו: "ברור הדבר שאם תחזור בתשובה, תקבל יותר סיוע. אם תסיר טמטום הלב, תבין יותר מה עליך לעשות. אבל אסייע לך לחזור בתשובה, ובכל מה שתצטרך כדי להתקרב אלי". טוען האדם: "אבל מאוד קשה לי לצייר את זה, קשה לי להאמין שיש לי סיכוי". אומר לו הקב"ה: "תתבונן לאחוריק ותראה כמה עזרתי לך לתקן דברים ולהתקדם גם כשלא העלית בדעתך שהדבר הוא בר השגה".

החסרון תפור לפי מדותיו של האדם

עלינו להבין שהחסרון שהקב"ה נותן לאדם, הוא חסרון התפור במיוחד למידותיו. ויתכן שהקב"ה כבר ברא את החסרון בתחילת יצירתו ואפילו קודם יצירתו כדי שחסרון זה ילווהו כל ימי חייו, כגון שנתן לו אב מסויים או אמה מסויימת והקושי מלווה אותו עד יומו האחרון, וכן בעיות שהתעוררו אצלו בילדות, והמבין יבין. אכן כן, את כל אלה ברא הקב"ה. ואע"פ שזה נעשה בבחירת זולתו, הלא אנו יודעים שאין שום קשר בין הדברים. זה שפלוגי בחר ברע - הוא חשבון אחד; זה שזה קרה לך - הוא חשבון אחר. והאדם מצווה שבכל פעם שיעלה בלבו הצער על אותו קושי שהוא סוחב אתו, יענה לעצמו עם המחשבות הנכונות - "הקב"ה עוזר גם למי שאינו כדאי וגם כשאין רואים איך וכיצד, והוא יודע שזה טוב עבורי".

האדם צריך לשנן את המחשבות האלה ולהבין שהחסרון אינו מעיד על כשלון או על טעות. להיפך, מן השמים נתנו לו את החסרון בשביל תיקון נפשו. אלמלא חסרון זה, הוא לא היה יכול לבוא אל תיקונו.

לפני קרוב לחמש שנים אמרנו בשם אחד מהמפרשים בביאור המאמר "אם רואה אדם יסורין באים עליו יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא, יתלה בביטול תורה", דהיינו שיתלה זאת בחלק המיוחד שלו בתורה, שכידוע לכל אחד ואחד יש חלק מיוחד בתורה ועל זה אנו מתפללים "ותן חלקנו בתורתך". והאמת שתחילתה של סוגיא זו של רואה אדם יסורין באים עליו, היא בענייני גשמיות, אך לעניינינו, כך הוא גם בענייני רוחניות. נניח שיש לאדם התמודדות מסויימת שאינה תלויה בבחירתו. ההתמודדות התחילה אצלו הרבה לפני שהיתה לו בחירה, כגון שנוול בתוך המצב, או שהמצב התפתח בשנות ילדותו המוקדמות,

כל פעם שאתה עובר ליד הדירה החדשה והצער עולה בלבך, תחזור שוב על המחשבות שלימדתי אותך, ובכך תהפוך את השפע שאתה מקבל לשפע רוחני ואתה ביחד עם כל העולם כולו תהיו יותר טובים ותכלית הבריאה תתקיים".

לכל אדם נאשר הוא יש מקום של חסרון שעליו לתקנו

וכפי שהקב"ה ברא חסרון בגשמיות, כך ברא חסרון ברוחניות. ניתן לראות שאדם מסויים, שנמצא בסביבה של יראת שמים... בלי עין הרע, הוריו ומוריו... הוא גדל בסביבה כה קדושה... וחופץ מזה יש לו כל-כך הרבה זכויות, ובאמת הוא מסתדר נפלא בכל-כך הרבה תחומים ברוחניות ובגשמיות (במאמר המוסגר, אם אדם זוכה להבין קטע גמרא ותוספות, הלא זה ניסי ניסים, שהרי כמה שלבים הוא היה צריך לעבור מלימוד קריאת האותיות ועד להבנת דברי התוספות. כמו"כ, אם הקב"ה עוזר לו לאדם שהוא נשוי כדבעי, כמה שכל הקב"ה שולח לו. הן די בשיבוש קל כדי שהחבילה תתפרק. היש לכם מושג באיזה ניסים מדובר?! האדם זקוק לכל-כך הרבה חכמה, לכל-כך הרבה סייעתא דשמיא, כדי שזיווגו יעלה יפה. וכן הפרנסות שיש להם לבני אדם, הלא הן למעלה מדרך הטבע...) והנה הוא נקלע לתחום אחד ברוחניות ששם הוא מנסה שוב ושוב ואינו מצליח. זה ממש לא מתאים לו. איפה השכל שלו? איפה הסייעתא דשמיא שיש לו ללא ספק, כי לולא היתה לו סייעתא דשמיא, לא היה מגיע לאן שהגיע?

אכן התשובה היא שהקב"ה ברא חושך, ואילו היה מצליח גם בתחום זה שהוא לא מצליח בו, היה צריך להמציא לו מצווה נוספת על תרי"ג המצוות... כי חייב להיות שיהיה לו מקום אחד שאינו מצליח בו. לא רק בשביל ההכנעה והענוה, (אשר זהו בוודאי הסיבה הראשונה) (ראה שער עבודת הא-להים פ"ד המדרגה התשיעית. ראה עוד 'אמרי פנחס' שער הענוה אות יט) כי אילו היה מושלם בכל, היה נעשה לבעל גאוה שאין הקב"ה יכול לדור עמו) אלא גם מפני שהקב"ה ברא חסרון לצורך התכלית. כפי שברא חסרון בגשמיות, כך ברא חסרון ברוחניות, והמטרה היא שהאדם יבוא ויאיר את המקום הזה באתערותא דלתתא.

וכמו בסיפור הנ"ל, שמזמנים חסרון לאדם, ומסבבים שיצטרך לעבור ליד החסרון כמה פעמים ביום. כעין זה יתכן שמסבבים מן השמים שהאדם יצטרך לעבור תמיד ליד מקום מסויים שיש בו נסיון של ראייה אסורה, או ליד איזה דבר או מקום או מצב שמעורר בו תכונת נפש מסויימת, וכל פעם שהוא עובר שם, הוא מרגיש צער עמוק בלב. והקב"ה עושה זאת כדי שיהיה לו לאדם סדר לימוד ויוכל לבוא לבית דין של מעלה עם תלמודו בידו.

זיע"א: 'שערי דמענות לא ננעלו'. לתפילה הבאה מתוך שמחה אין בכלל שערים החוצצים בינה לבין כסא הכבוד. ואיך האדם מתפלל מתוך שמחה? על-ידי שהוא מעלה במוחו את המחשבות הנכונות. זהו הפירוש הפשוט. אין זה דרוש או רמז נסתר, אלא כפשוטו ממש, אחרי שהאדם השריש בלבו את מחשבות האמונה והבטחון, אין הוא בא אל התפילה שבור ורצוף.

לאחר ברכות השבת, באה רשימה של בקשות רוחניות, אתה חונן לאדם דעת, השיבנו אבינו לתורתך, סלח לנו, גאולה, ואף רפואה מבואר בספרים שאפשר וצריך לכוון לרפואה רוחנית. האדם מבקש להיושע ברוחניות, אבל הוא מבקש מתוך שמחה. הוא יודע שיתכן שעדיין לא באה עת גאולתו. הקב"ה נותן את השפע בעתו ובזמנו, כמו שכתוב: "ואתה נותן להם את אכלם בעתו". אכן כן, יתכן שיש עדיין מדרגות שהוא צריך לעבוד על זה, ואפשר שיש עדיין מהלכים שהוא צריך לעבור, ובהדי כבשי דרחמנא למה לך. אם כן אין האדם מקשה קושיות, אלא מאמין שיבוא יום והענין יתוקן.

ההרגשה של האדם בעת שמתפלל שהקב"ה שומע את תפילתו ופועלת מיד לטובתו

כשאדם נקלע למצוקה גשמית ומתקשר באופן בהול אל העסקן (דבר שאין לו שום הגיון, אבל כך הוא עושה) - "נו, נו, יש חדש?". כל רבע שעה הוא מתקשר - "יש חדש?". אם העסקן הוא אדם מיושב, הוא עונה לו: "תשמע, אינני יכול לשתף אותך בדיוק, אבל דבר אחד אני יכול לומר לך. ברגעים אלו, אני עסוק בדבר עצום שאמור לעזור לך מאוד. תמשיך לומר תהלים, אבל במטותא מינך, אל תתקשר שוב כי זה מפריע לי. כשיהיו לי חדשות טובות - אבשר לך".

על האדם לדעת שכאשר הוא שואל: "איני יודע איך ענין רוחני פלוני יסודר", הקב"ה משיב לו: "כעת עתה אני עוסק בעניןך לעזור לך". בסוף הברכה הראשונה בתפילת שמונה עשרה, אנו אומרים: "ומביא גואל לבני בניהם". לא "ויביא גואל", אלא "ומביא גואל". הקב"ה מסבב סיבות לעזור לאדם להגאל ממצוקתו הרוחנית. האדם מסבב שוב ושוב את הגלגל לאחור על-ידי חטאים, אבל הקב"ה אינו מזניח. הוא פועל מפה ומשם הכל כדי להביא לו גאולה. זה מה שעל האדם לכוון בשעה שהוא מתפלל.

וכשהוא אומר את המילים ברוך אתה ה', בין בחונן הדעת, בין בהרוצה בתשובה, בין בחנון המרבה לסלוח, בין בגואל ישראל, ובין ברופא חולי עמו ישראל, אז הוא אומר שהקב"ה הוא מקור הברכה והרי הוא מרגיש

וכשנעשה בר מצוה, הוא כבר היה בתוכו, ועכשיו הוא חושב: מה הייתי יכול לעשות? איך אוכל לפשפש על העבירות שעשיתי אחר שלא הייתה לי בחירה בהן? על זה אומרים חז"ל: 'פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה'. יש איזה חלק בתורה שהקב"ה רוצה שיעבוד על זה. ולכן ברא אותך בתוך המצב הזה. ולא יזניח ויאמר: "אם כן לא אעשה בשביל זה כלום". אלא להיפך, עליך להבין שהקב"ה ברא את החסרון בדיוק בשבילך, כי הוא רוצה שתעבוד על החלק הזה על-ידי ביטול ועל-ידי בטחון ותפילה, ועל-ידי כן להמשיך אור למקום החסרון.

לסיכום עד כאן, בחלק הראשון למדנו שהאדם צריך להשתמש עם המחשבות הנכונות, שהקב"ה יודע מה טוב בשבילו ושהוא מרחם על כל יהודי ונותן ומסייע אף למי שאינו ראוי. ובחלק השני למדנו שהקב"ה ברא את החסרון בכוונה תחילה כדי שהאדם יוכל להפעיל את המחשבות הנכונות ולהביא את האור על-ידי אתערותא דלתתא.

התפילה לא נועדה להזכיר לרבש"ע מה חסר לנו, אלא להשריש את האמונה והבטחון בלב

כעת נבוא מנקודת מבט נוספת להשלמת הענין. ניזכר בשאלה כיצד מהלך התפילה פועלת. כבר דיברנו על זה רבות, אך כעת לענייננו, בחלק הרוחני שבו האדם רואה שאינו מצליח ואומרים לו: "תתפלל וה' יעזור לך", והוא אומר ברוגזה: "כבר שמעתי שיש לי להתפלל, אבל התפללתי והתפללתי וזה לא עזר לי".

ובכן, הבה ונזכר באופן פעולת התפילה. היסוד הראשון הוא שהתפילה נועדה להשריש אמונה ובטחון בלב האדם. כך כתב המבי"ט וכך כתב רבינו ה'חובות הלבבות' בשער חשבון הנפש. התפילה לא נועדה להזכיר לרבש"ע מה חסר לנו ולא להביע את הכאב, אלא להשריש את האמונה והבטחון בלב. כשהאדם מתפלל, הרי הוא מכיר שרק הקב"ה יודע באמת בחסרונותיו ומתחיל לבטוח שיש לזה חשבון ושהקב"ה בוודאי יעזור לו. כפי שרואים בחלק השבח בג' הברכות הראשונות של תפילת שמונה עשרה, שלפני שהאדם מתחיל לבקש, הוא משריש בלבו שהקב"ה הוא עוזר ומושיע ומגן, והוא סומך נופלים - ברוחניות, והוא רופא חולים - ברוחניות, והוא מתיר אסורים - ברוחניות, והוא מחיה מתים - ברוחניות. ונאמן אתה להחיות מתים - ברוחניות.

כל מה שהאדם אומר בתחילת שמונה עשרה הוא כדי להשריש זאת בלבו, ואז הוא מגיע אל התפילה ואינו עצוב ברוחו, וכבר אמר הרבי ר' משה לייב מסאסוב

שגואל את האדם, ואחת מהדרכים שהוא גורם לזה לקרות היא על-ידי שנתן לנו תפילת שמונה עשרה כדי שנתפלל ונתמלא שמחה עצומה. לאחר התפילה האדם אומר כך: "אני כבר לא זקוק יותר לכלום, הקב"ה כבר עזר לי". בוודאי, הוא שם לעצמו גדר וסייג ומקבל על עצמו קבלה ונותן צדקה שיעמוד לו לזכות, וכמו שאמרו חז"ל "הנותן צדקה על מנת שיחיה בני הרי זה צדיק גמור", ופירש ה'אהבת שלום' מקאסוב זיע"א שהוא נקרא צדיק גמור מפני שמגלה דעתו שהוא מאמין בכוח הצדקה. האדם אומר: "אני הוא הבן, בנו של אבי אני. נותן אני צדקה שיעמוד לי לזכות ויתן לי הקב"ה ישועה ברוחניות". הוא עושה כן מפני שהוא מבין שזוהי ההשתדלות הנכונה.

כשהאדם מיושב בדעתו אזי מוחו פתוח ומוכן לקבל הארות ורעיונות

אכן כן, כשהאדם מיושב בדעתו ושמח בלבו כי הוא בוטח בה', עולים לו ברעיונו דברים שיש בהם היגיון של השתדלות, דברים שכפי הנראה בהם חפץ ה'. כשהאדם מדוכדך וחושב שלעולם לא ייושע כי כבר ניסה אלף פעמים ולא הצליח, אין נפתחים לו חלקי המוח שיוודיעו לו מה הקב"ה רוצה ממנו שיעשה היום בדרך אל הישועה. אין הוא יודע איזו השתדלות לעשות, כי אין לו את המוחין לכך. אבל כשהאדם בוטח, מתקיים בו והבוטח בה' חסד יסובבנו, ונפתחים לו השערים.

ע"י שאדם ממלא את החיסרון הוא מעורר את המידה של נתינה ומביא טוב לעולם

אכן יש סיבה נוספת מדוע הקב"ה ברא חסרון, והיא מכיוון שהקב"ה רוצה שיבוא טוב לעולם, אך לשם כך צריך האדם לעורר את המידה למעלה, על-ידי שהוא עצמו מתנהג במידה זו, כפי הכלל של ה' צלך, בדומה למידת הנתינה, שכאשר האדם נותן לאחרים, נותנים לו מלמעלה, וכפי שפירשו הצדיקים את הפסוק פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, לא נאמר פותח את ידו, אלא פותח את ידך, כי מדברים אל האדם בלשון נוכח: כשאתה פותח את ידך ליתן לאחרים, אזי הקב"ה משביע לכל חי רצון, כי עוררת מדה זו. ולכן הבוטח בה' חסד יסובבנו, כי על-ידי בטחונו, הוא נותן לריבונו של עולם את האפשרות להשתמש במידה זו.

ובכן, בענייני רוחניות, הקב"ה רוצה שבמקום שהמצוקות יכניסו את האדם לייאוש ולנכאות הרוח, יתנער האדם ויאמר: "זהו הכיוון של עמלק. אני הולך אל הכיוון השני", ואז יזכיר לעצמו את כל יסודות הבטחון

שהשפע הרוחני מגיע אליו ומתמלא שמחה. הוא מבקש דעת והקב"ה שולח לו דעת תיכף ומיד. הוא לא מכניס אותו לרשימה ובעוד שלוש שעות יתפנה אליו וישלח לו דעת, אלא תיכף ומיד שהוא מתפלל, הדעת מגיעה אליו.

וכן הוא לגבי כל הברכות בתפילת שמונה עשרה העוסקות בגאולה, כידוע שכפי שיש גאולה בזמן ובמקום, כן יש גאולה בנפש. ולכן בכל פעם שהאדם מבקש על הגאולה, הוא מבין שהוא באמצע לעזור לעצמו. והדבר ידוע שזהו הפירוש בנוסח שאומרים בברכת תקע בשופר מקבץ נדחי עמו ישראל, שהקב"ה מקבץ את החלקים המפוזרים והמפורדים. וכן בברכת ולמלשינים כמו שכתבו הצדיקים שצריך לכוון לכוחות הטומאה שהקב"ה יעקרו וישברם וימגרם ויכלם, ואז האדם מודה להקב"ה שהוא שובר אויבים ומכניע זדים. כן כתבו הצדיקים שהניקוד של שם הוי"ה בברכת ולמלשינים הוא קמ"ץ לרמז על מדת הכתר, כי בברכה זו הקב"ה משתמש במדת חנון ומסייע אף למי שאינו כדאי לבוא מצדו ולעקור את ז' האומות. האדם מנסה לומר: "אני יודע, אבל..." אין אבל. הקב"ה עוזר.

ובברכת על הצדיקים, האדם מדבר על זה בפירוש. ולעולם לא נבוש כי כך בטחנו. הוא מכיר שהקב"ה עוזר, והקב"ה הוא משען ומבטח. ושוב בברכת ולירושלים עירך ברחמים תשוב ובברכת את צמח דוד, אשר שתי ברכות שהן אחת הן. כך איתא בירושלמי שהיו שבע עשרה ברכות וברכת ולמלשינים היא הברכה הי"ח. שתי הברכות האלה הולכות יחדיו, כי יש ירושלים שבמקום ויש ירושלים שבנפש והן אחוזות ודבוקות. בברכה הראשונה מתפללים על ירושלים שבמקום, שיוקם בה כסא דוד - "וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין", ובברכה השנייה מתפללים להרים קרן דוד. לגבי נקודה זו שבנפש השרויה בגלות, יודע האדם ומאמין שהקב"ה בונה ירושלים. הקב"ה מצמיח קרן ישועה. ישועתו של מי? - שלך.

כשהאדם אומר ברכת שמע קולנו, הוא מאמין ואומר בפיו שעכשיו ברגע זה הקב"ה שומע את תפילתו. הוא אומר כל פעם מחדש לאחר בקשותיו שעכשיו ברגע זה זה קורה. הקב"ה מאזין לתפילתו. ואז הוא אומר המחזיר שכינתו לציון. הכל מלא אור. ציון הוא נקודת הקדושה, הנקודה של מדת היסוד. רק הקב"ה יכול להכניס קדושה לציון. רק הוא יכול. אבל הוא עושה זאת, למעלה מדרך הטבע, בדרך נס.

כך גלום בכל ברכה מברכות שמונה עשרה כח עצום להגביר בלב האדם את הבטחון הגמור שהקב"ה הוא זה

לרווחה". אף כאן, האדם מחפש דלתות של שבירות הלב, דלתות של חרטה בלתי בריאה, ופתאום הוא מבין שאינו מחפש במקום הנכון. הוא אומר לעצמו: "הלא בפורים למדתי משהו, לא סתם התרגשתי. וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו. למדתי שהקב"ה עוזר לי ויעזור לי".

אבל מדוע זה לא קרה עד היום? ראשית, עליך לדעת שזה קרה גם קרה. הקב"ה באמצע לעזור לך. שנית, בגלל שהיית שבור ברוחך, עגום ומדוכדך, לא היית יכול לקבל את עזרתו. כ"כ חבל. העצבות והייאוש לא נתנו לך לטעום מטעם הגאולה. אם יהיה לך קצת יותר שמחה הבנויה על היסודות הפשוטים הנ"ל ואף תפילתך תהיה מתוך אותה שמחה כאשר אתה מרגיש תוך כדי שהקב"ה עוזר לך ושברגע זה אתה הולך ומתקדם, ייפתחו לך הצינורות ותוכל ליהנות מהעצה ותושיה שהקב"ה ברא בשבילך עד שתמצא את האור הגדול של אבינו אב הרחמן שלא הזניח אותך אף לא לרגע אחד.

(נמסר ביום שלישי פרשת צו ט"ז אד"ב תשפ"ד)

הנכונים הכתובים בתורה, וכשיעשה כן, ייפתח מוחו (הו תראה שאפילו בדרך הטבע בשורה טובה תדשו עצם), ויעלו לו רעיונות נפלאים וחידושי תורה כדת מה לעשות.

ב' בית אהרן' (פרשת נח) כתוב שבכל ראש חודש הקב"ה בורא עצות חדשות ומהלכים חדשים כנגד היצר, ובזה ביאר את הנוסח שאומרים בתפילת ראש חודש: "ותשועת נפשם מיד שונא". אולם אם אין האדם בוטח תחילה, הרי זה כאילו סותם את מוחו שלא יוכל לקבל את העצות החדשות שהקב"ה שולח לו. נמצא שמי שעצוב מחמת רצונו להתקרב אל ה', אינו יכול לקבל את הרעיון שהקב"ה ברא עבורו. ורק **אם הוא בוטח בה', אז הוא מעורר את המידה למעלה והרעיון החדש יכול להיכנס למוחו.**

דוגמא לכך ניתן לראות, כשמישהו מנסה לפתוח את הדלתות ע"מ לצאת מאולם גדול, דוחף ודוחף ואינו מצליח. או אז ניגשים אליו ואומרים לו: "כאן הדלת נעולה, לך לדלת מהצד השני, שם השערים פתוחים

היוצא לנו:

האדם צריך להשתמש עם המחשבות הנכונות, שהקב"ה יודע מה טוב בשבילו ושהוא מרחם על כל יהודי ונותן ומסייע אף למי שאינו ראוי. וההתבוננות בכל הטובות שעשה הקב"ה עם האדם מעודו מסייע לביטחון ברוחניות גם כשיועד שאיננו ראוי לכך.

הקב"ה ברא את החסרון בכוונה תחילה כדי שהאדם יוכל להפעיל את המחשבות הנכונות ולהביא את האור על-ידי אתערותא דלתתא. ולכל אדם באשר הוא יש מקום של חיסרון שעליו לתקנו, והחיסרון של כל אדם תואם במדויק עבורו.

התפילה לא נועדה להזכיר לרבש"ע מה חסר לנו, ולא ע"מ להביע את הכאב, אלא להשריש את האמונה והבטחון בלב. וההרגשה של האדם בעת שמתפלל צריכה להיות שהקב"ה שומע את תפילתו ופועלת מיד לטובתו. כשהאדם מיושב בדעתו ושמח כי הוא בוטח בהקב"ה, אזי מוחו פתוח ומוכן לקבל הארות ורעיונות שידע מה עליו לעשות.

הודעה משמחת

בשעה טובה ומוצלחת ניתן להשיג דיסק-און-קי (USB) מלא וגדוש עם 200 שיעורים בשער הבטחון שנמסרו ע"י הרב שמעון שניצער שליט"א במסגרת מדור אמונה ובעתון מוקדים לרכישה:

טלפון - 052-761-2069
טלפון - 052-768-3249
טלפון - 052-760-4121
טלפון - 052-761-3239

בית שמש:
אשדוד:
חיפה:
קריית גת:

ירושלים: חנות ספרים וואלדמן קרית בעלזא
בני ברק: חנות ספרים סאטמאר
בני ברק: חנות 'מול איצקוביץ'
בני ברק: שיכון ה' - טל: 053-315-3305

קול הבינני

ארה"ב 718.686.8300
ארץ ישראל 072.257.7726
בלגיה 03.300.0223

לקבלת הקונטרס 'הבינני' המלא וכן לקבלת השיעורים המלאים במייל

שלחו מייל למערכת 'הבינני'
info@machonhavineini.com

לקבלת טעימה יומית במייל וכן גיליון זה מדי שבוע

שלחו מייל לכתובת
Teimaminahor@gmail.com

קו 'ענמו וראו'

מסר יומי קצר משיעורי הרב שמעון שניצער שליט"א
02.302.4389